

Српска академија наука и уметности (САНУ) има јединствен став да се Косово брани истином и ми то и радимо, а сваки академик може да износи сопствено мишљење, попут оног које је изнео председник САНУ Владимир Костић о Косову, то је приватно мишљење и о њему се не води дебата, каже Зоран Поповић, потпредседник САНУ за Н1.

Да ли је дужност САНУ да се изјасни о статусу и будућности Косова и Метохије, може ли та институција пред јавност изаћи са јединственим ставом о томе и о другим важним друштвеним питањима? Поповић у Дану уживо на Н1 каже да у САНУ постоји неподељено мишљење да је „НАТО агресија био злочин, а да је стање после тога – проста отимачина“.

„Сада смо у ситуацији да нам је примарни циљ да заштитимо становништво на КиМ, да обезбедимо континуитет културних и црквених институција тамо, и да заштитимо културну баштину. У том циљу, САНУ је урадила можда много више него све друге институције. Председник Костић је поменуо у свом интервјуу 2015. године да се за

заштиту културне баштине и српски живаљ на КиМ морамо борити и ноктима и зубима“, казао је Поповић.

Каже и да се решење косовског проблема „прелама преко САНУ“.

„Наиме, присутни смо у прозивкама да ће решавању проблема допринети ако се чланови САНУ изјасне да ли су за једну или другу опцију. Ја морам да кажем да се САНУ небројено пута огласила у својим активностима у одбрани културног и уметничког наследја на КиМ. Још 1983. је формиран одбор академије за КиМ, тај одбор је издао 8 томова научних радова, а 536 библиотетских јединица је објављено, одазвали смо се позиву председника Вучића о унутрашњем дијалогу о Косову, свако ко је желео се укључио, све је то објављено у публикацији доступној на сајту Академије“, рекао је Поповић.

У међувремену су, додаје, у оквиру одбора академије организована и планирана три научна скупа.

„У јуну прошле године један под називом: Сецесија Косова са становишта унутрашњег и међународног права. Поред тога, планиран је скуп за новембар прошле године, али је због пандемије одложен за пролеће сада, под називом: Заштита очувања и афимисање културног наследја на КиМ. Припремљен је и трећи скуп који се односи на енергетске ресурсе на Косову“, додао је гост Н1.

А на питање има ли јединственог става у оквиру САНУ о питању Косова, Поповић каже:

„Постоји јединствен став да се Косово брани истином. Оно за шта је САНУ задужена је да се бави науком и културним стваралаштвом, и она се у одбрани Косова брани истином, и то је јединствен став на нивоу целе Академије. Друга ствар је изјашњавање наших чланова. То ме је подсетило на суђење Галилеју, када је тражено да се одрекне својих мишљења везаних за хелиоцентрични систем Коперника. Тада су у његову одбрану стали неки и рекли да сваки човек има право на своје мишљење“.

Позив да се чланови Академије изјасне појединачно Поповић назива „новом инквизицијом“.

„Нова инквизиција сада тражи од председника САНУ да се он одрекне сопсвоеног мишљења, или да каже да он има своје мишљење али се не слаже с њим, или да, у најгорем случају, нема своје мишљење него прихвата оно које му кажу да прихвати. Замислите неку академију наука која има председника који нема своје мишљење“, оцењује Поповић.

Према његовим речима, став да се академици изјашњавају појединачно је ражестило све чланове.

„Толико је ражестило чланове да су многа одељења већ имала своје састанке и први став који су усвојило је да је право сваког академика на сопствено мишљење, да оно не може бити ничим ограничено и да не може бити условљено никаквим прозивкама. Једино где се може очекивати став академика је у погледу стручног питања из области у којој је биран“, појашњава Поповић.

И додаје – врло мали број је оних који траже да се председник и чланови изјасне.

А на питање да ако постоји сагласност о томе да се Косово брани истином, зашто је спорно да се САНУ изјасни о томе, Поповић одговара: „Костић је рекао своје мишљење 2017. године у оквиру унутрашњег дијалога о КиМ и то је објављено у публикацији. То није никакав програм око кога се ми изјашњавамо. Свако има право да каже шта хоће и да то уђе у публикацију, ништа више од тога, , нема никаквих активности о томе да се нека мишљења прихватају као општа или да се дефинише нека политика“.

Богатство САНУ је што се састоји од људи од којих свако има своје мишљење и она треба да се чују, сматра Поповић.

„САНУ није скројена као државне институције или партијске организације, па да постоји такозвани принцип демократског централизма, ми немамо могућности да заузимамо

јединствен став нити то хоћемо“, нагласио је академик.

Доносиоци одлука нису консултовали САНУ о Косову

И додаје – о Косову их политички доносиоци одлука никада нису ни консултовали.

„Они који су правили те документе, водили преговоре водили, и одлучивали о судбини КиМ, ни у једном тренутку нису консултовали САНУ, нити смо давали мишљења, нити смо неке одлуке потписивали, нити давали предлоге, тако да САНУ неће бити ни та која ће донети одлуке о коначном решењу за Косово“, нагласио је Поповић.

На Академији је да сарађује са универзитетским институцијама.

„САНУ је у децембру потписала споразум са Универзитетом у Приштини, који је измештен у Косовску Митровицу, предвиђени су елементи сарадње, укључујући и одлазак наших чланова доле. Желимо да ободримо наше људе тамо и да им пренесемо наше уверење да нису напуштени. Тамо има 10.000 студената“, додао је.

Зашто онда јавност у Србији очекује од САНУ да се изјашњава по важним питањима у земљи.

„Опет се враћам на личну иницијативу. Онде где се САНУ опредељује по стручним мишљењима, ако се, рецимо, јави проблем са мини-хидроелектранама, у погледу животне средине, то се обрађује у појединачним одељењима САНУ и о томе се издају публикације. По питању Косова не постоји јединствен став у држави, зашто би да имала САНУ“, наглашава Поповић.

А кризу у тој институцији не види.

„О томе причају они који не познају САНУ“, каже.

Ни криза осталих институција није тема за САНУ.

„Криза институција је на нивоу политике. Сваки дан се чује да је Србија земља у којој владавина права не постоји. Да ли САНУ треба тиме да се бави? Тиме треба да се баве они који те изјаве изричу, то је политичко надгорњавање“, закључио је Поповић.

Поповић је објаснио и ситуацију у вези са кандидатуром Емира Кустурице за чланство у САНУ. О томе више у видеу:

(Н1)